

Sammenlikning av tre ulike halemetoder i autolinefisket; Betydning for effektivitet, HMS og kvalitet på fisk

Dette har vært et samarbeidsprosjekt som har vært finansiert av Norges fiskerihøgskole og FHF, der også SINTEF og Fiskeridirektoratet har deltatt. Målsetningen var å sammenlikne de tre eksisterende haleteknologiene som per dags dato er i bruk i den havgående autolineflåten; Dragebrønn (moonpool), Automatisk linehaler (ALH) og konvensjonell hætting. Dette ble gjennomført ved at det ble leid inn ett fartøy med hver av de tre teknologiene som fisket side om side på Nordkappbanken i slutten av 2008. Ombord på hvert av fartøyene befant det seg to forskere som gjorde registreringer underveis etter et standardisert oppsett. Her ble det registrert hvor mye fisk som gikk tapt og hvor mye som ble berget. Det ble gjort vurderinger av arbeidsmiljøet og det ble gjort dokumentasjon av fangstbehandling. I tillegg ble det tatt ut et utvalg torsk som ble merket og sendt videre til kvalitetsforsøk i Ålesund (FHF-prosjekt 900113). Vi kan oppsummere de viktigste resultatene punktvis:

- Teknologien med dragebrønn kom best ut angående tap av fangst. Her ble det registrert tap på torsk og hyse på henholdsvis 0,40 og 0,82 %, mot 1,35 % og 1,55 % for ALH og 2,49 % og 3,03 % ved tradisjonell haling. Resultatene er basert på antall fisk.
- Testpartiet fra konvensjonell haling gikk tapt pga et teknisk uhell slik at vi ikke fikk kjørt dette gjennom produksjon. Partiene fra fartøy med dragebrønn og ALH viste ingen skader som kunne relateres tilbake til haleprosessen. Det ble heller ikke funnet hoggskader i noen av disse.
- For de to nye teknologiene ble ikke fisken håndtert før den kom i bløggebingen, dette utgjør sparte løft for mannskapet på mellom ett og to tonn per dag per person.
- Etter ilen er tatt kan både dragebrønn og ALH operere halingen uten at mannskapet er eksponert for vær og vind. Forskjellen er at det for ALH er valgfritt hvorvidt en haler med åpen eller lukket drageluke. Når det hales med dragebrønn vil alle arbeidsoperasjoner uansett foregå innelukket.
- Halehastighet for begge de nye teknologiene lå rundt 50 krok/min. For tradisjonell hætting var snittet 43 krok/min.

Det ble avslutningsvis avholdt et møte i Ålesund der næringen ble invitert til en presentasjon av resultatene samt å komme med tilbakemeldinger på jobben som var gjort. Totalt var det 45 deltakere, noe som tyder på stor interesse rundt temaet. Det var spesielt to tilbakemeldinger som må tas i betraktning:

- Det var enighet om at tapstallene som ble lagt frem var mindre enn de ville vært i det virkelige fisket. Dette kan skyldes at mannskapet under forsøkene var skjerpet så lenge de ble observert, samt at værforholdene under forsøkene var unormalt gode for årstiden.
- Det kom også fra flere hold signaler på at halehastighet var viet for lite oppmerksomhet. Det ble fra prosjektet vurdert å i stor grad være personavhengig, mens fiskerne slo fast at det snittet som ble oppgidd i rapporten var reelt, og vil ha stor betydning for den totale lønnsomheten i fiskeriet.

Figur tekster:

Bilde 1: Arbeidsmiljø og sikkerhet under dragefasen er et område som mange ønsker å sette større fokus på. (M. Fiskum)

Bilde 2: Tradisjonell klepping er utfordrende og medfører stor fysisk belastning på mannskaper (M. Fiskum)

Bilde 3: Arbeid i dragebrønnen (moonpool) foregår beskyttet mot vær og vind med behagelig arbeidsmiljø (G. Langedal)

Bilde 4: Arbeid i dragerommet med ALH foregår med klart forbedret arbeidsmiljø (L. Rindahl)

Bilde 1

Bilde 2

Bilde 3

Bilde 4